

Lexikón komunikačného registra tehotných žien na internetovom fóre

Lenka Palková

Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
lenka.palkova@ff.unipo.sk

Kľúčové slová: internetové fórum, komunikačný register, lexikón, registrová motivácia, registrová polymotivácia, tehotné ženy, teória lexikálnej motivácie

Key words: internet forum, communication register, lexicon, register motivation, register polymotivation, pregnant women, theory of lexical motivation

0 Úvod

V súčasnosti sa na základe čoraz častejších pragmatických výskumov reči potvrdzuje, že spôsoby vyjadrovania, informovania, komunikácie sa odlišujú v závislosti od témy, komunikačnej situácie, osobností komunikantov i od charakteru komunikačného kanála a iných faktorov.

Predmetom nášho prieskumu bol špecifický spôsob jazykovej interakcie, konkrétne spôsob prejavu tehotných žien, ktoré navzájom komunikujú na internetovom fóre www.modrykonik.sk/forum. Naším cieľom bolo zhromaždiť lexiku, ktorá sa spája s komunikáciou tehotných žien o témach týkajúcich sa tehotenstva, pôrodu a s tým súvisiacimi vyšetreniami, ťažkosťami, fyzickými aj psychickými stavmi atď., a na základe analýzy zhromaždeného materiálu následne opísať lexiku komunikačného registra tehotných žien na internetovom fóre z hľadiska nominačných aj extralingválnych typov lexikálnej motivácie.

1 Teoretické východiská

1.1 Teória lexikálnej motivácie

O motivácii ako o príčine, „prečo sa daná vec pomenúva tak, a nie inak“ (Horecký, 1956, s. 8), resp. ako o vlastnosti, „ktorá zo synchronného pohľadu odкрýva motív a spôsob“ (Masár, 2000, s. 15) tvorenia lexém, sa v slovenskej jazykovede uvažuje už pomerne dlho (porov. aj Horecký, 1978, s. 92; Furdík, 1980, s. 33 – 35 a i.).

Na Slovensku je najznámejšie spracovanie teórie motivácie podľa J. Furdíka (2008), ktorý v nadväznosti na úvahy o tradične vymedzovaných typoch motivácií – zvukovej, slovotvornej a sémantickej (Dokulil, 1962, s. 103), o syntaktickej motivácii (Kuchař, 1963, s. 107) a o paradigmatickej motivácii v prácach J. Dolníka (1985, s. 17n; 1990, s. 149) prináša ucelený pohľad na fungovanie a členenie lexiky. Furdíkova teória lexikálnej motivácie (ďalej TLM) sa ďalej rozvíja v prácach ďalších autorov (napr. Ološtiak, 2011; Gavurová, 2013; Ološtiak – Ivanová, 2013).

„J. Furdík chápe lexikálnu motiváciu ako zdôvodnenie existencie každej lexikálnej jednotky v langue aj v parole, pričom viacaspektovosť, lepšie povedané multištruktúrovanosť a mnohodimenzionálnosť lexikálneho bloku sa vystihuje prostredníctvom motivačnej typológie.“ (Ološtiak, 2008, s. 11). Lexémy nefungujú izolovane, sú prepojené sieťami rôznych vzťahov. „Každú lexikálnu jednotku môžeme chápať ako priesečník vzťahov s inými lexikálnymi jednotkami alebo vzťahov s mimojazykovou skutočnosťou.“ (Furdík, 2008, s. 30 – 31). Pri motivovanej lexikálnej jednotke je možné odpovedať na otázku, prečo sa volá práve tak a nie inak.

V rámci TLM sa uvažuje o existencii 17 motivačných typov, pričom paradigmatická motivácia je elementárnym typom motivácie, paradigmaticky motivovaná je každá lexéma. Medzi špecifikačné základné typy patria motivácie s nominačnou funkciou (t. j. so schopnosťou fyzicky utvoriť lexému), ide o fónickú, sémantickú, slovotvornú, morfológickú, syntaktickú, frazeologickú a onymickú motiváciu. K prechodným typom patrí abreviačná a interlingválna motivácia, pretože sú v kontakte s iným kódom (interlingválna so systémom iného jazyka, abreviačná s grafickým subkódom). Adherentnými (nastavbovými, pragmatickými) typmi motivácie sú expresívna, registrová, terminologická, sociolektická, temporálna, teritoriálna a individualizačná – pri týchto typoch motivácie sa prejavuje vzťah lexém s mimojazykovou skutočnosťou, motivantom je mimojazyková skutočnosť.¹

1.2 Komunikačný register

Termín register uviedla do slovenskej lingvistiky D. Slančová, ktorá ho definuje ako „situačne podmienený spôsob jazykového prejavu spätý s konkrétnym druhom spoločnej činnosti ľudí“, ktorý sa chápe „ako spôsob fungovania jazyka v závislosti od charakteru činnosti a sociálneho prostredia“ (1999, s. 61). Neskôr sa autorkino chápanie vyvíja k pojmu komunikačného registra, ktorý definuje ako sociálne podmienené konvencionalizované jazykové a parajazykové správanie, pričom ho člení na makrosociálny a mikrosociálny komunikačný register² (porov. Slančová – Slančová, 2012, s. 180). Podľa M. Ološtiaka (2011, s. 268) možno komunikačný register (ďalej KR) charakterizovať ako „súbor výrazových prostriedkov, ktorých existenčnou motiváciou je späťosť s istými viac alebo menej opakujúcimi sa, unifikovanými, „ritualizovanými“ komunikačnými situáciami, v ktorých sa dané prostriedky preferenčne používajú“.

Podľa D. Slančovej (1999, s. 62) možno register vymedziť v troch rovinách:

1. Na základe situácie, a to podľa sociálnej roly účastníkov komunikácie a podľa komunikačnej sféry, ktorá súvisí (okrem iného) s témou a predmetom komunikácie. V našom prípade teda hovoríme o komunikačnom registri tehotných žien (ďalej KRT), ktoré navzájom komunikujú o tehotenstve, pôrode a s tým súvisiacimi vyšetreniami, ťažkosťami, fyzickými a psychickými stavmi atď. (pozri podkap. 1.4).
2. Na základe kódu. V našom prípade ide o písaný jazyk v neoficiálnej sfére internetovej komunikácie (pozri podkap. 1.4).
3. Na základe súboru jazykových prostriedkov. „Komunikačné registre možno komplexne opísať pomocou pragmatických, zvukových, lexikálnych, gramatických a parajazykových prostriedkov.“ (Slančová – Slančová, 2012, s. 180). V našom prípade ide o lexikálne prostriedky, ktorých skúmaniu sme sa venovali v tomto príspevku (pozri kap. 2).

1.3 Registrová motivácia

V rámci koncepcie TLM sa uvažuje aj o registrovej motivovanosti lexém, teda o ich spätosti s istou komunikačnou situáciou. Registrový motivant má extralingválny charakter – ide o „príznak indikujúci komunikačnú situáciu, v ktorej sa lexéma preferenčne používa“ (Ološtiak, 2011, s. 269), registrovým motivátom je registrovo motivovaná lexéma.

¹ Pri pomenovaní typov motivácií vychádzame z prístupu M. Ološtiaka (2011). Terminologické verzie pomenovaní typov motivácií a ich delenie na základné, nastavbové a prechodné (kontaktové) typy vychádzajú z poslednej zachytenej verzie prednášok J. Furdíka z roku 2001/2002 (porov. Ološtiak, 2008, s. 12 – 16).

² „Makrosociálny komunikačný register vyčleňujeme ako konvencionalizované jazykové a nejazykové správanie sa ľudí v príslušných komunikačných sférach, mikrosociálny komunikačný register ako konvencionalizované jazykové aj nejazykové správanie sa ľudí viazané na sociálny status, sociálnu rolu a sociálnu vzdialenosť medzi nimi.“ (Slančová, 2012, s. 180).

„Registrové lexikálne jednotky sa funkčne špecializujú, vypovedajú o tom, v akej komunikačnej situácii sa preferenčne používajú.“ (ibid., s. 268). Toto preferenčné používanie istých lexém v istých komunikačných situáciách však neznamená ich výlučnú spätosť len s týmito situáciami, skôr sa uvažuje o konkrétnej situácii ako o komunikačnej doméne, pričom jedna lexéma môže byť charakteristická aj pre viacero komunikačných registrov (o tzv. registrovej polymotivácii pozri ibid., s. 273 a podkap. 3.2), a to aj z hľadiska horizontálnej a vertikálnej diferenciácie KR.

„Za registrovo motivované pokladáme skupiny lexém, ktoré sa tradične vyčleňujú pod hlavičkou štýlovej diferenciácie (teda napr. administrativizmy, poetizmy, žurnalizmy), ako aj skupiny lexém, ktoré spĺňajú požiadavku preferenčnej situačnej podmienenosti pri svojej komunikačnej realizácii (napr. lexika detskej reči, športová lexika, konfesionalna lexika a pod.).“ (Ološtiak, 2012, s. 103). Komunikačný register teda možno diferencovať z dvoch hľadísk: z vertikálneho aj horizontálneho. Vertikálne členenie KR je viac-menej uzavreté a zhoduje sa s vertikálnym členením štýlov na knižné, neutrálne a hovorové; horizontálne možno KR diferencovať do neuzavretej skupiny podľa komunikačných sfér (napr. na žurnalizmy, administrativizmy, konfesionalizmy, ale aj športový KR, KR železničiarov, KR reči orientovanej na dieťa atď.). KR tehotných žien na internetovom fóre je pomenovaním KR z horizontálneho hľadiska, pričom predpokladáme, že tento register obsahuje nielen hovorové lexémy (a to buď spisovné, alebo nespisovné), ale aj lexémy patriace do knižného, resp. odborného KR. KR môže totiž obsahovať „spisovné aj nespisovné, expresívne aj neexpresívne, terminologické aj neterminologické, temporálne, teritoriálne a inak príznakové aj nepríznakové lexikálne jednotky“ (ibid., s. 104).

Komunikačný register tehotných žien uplatňovaný v rámci internetového komunikačného registra sociálnych sietí a internetových fór možno opísať z fonologického, morfológického, lexikálneho, syntaktického a pragmatického hľadiska.³ Náš výskum sa sústredil na lexikálne prostriedky, ktoré tvoria jadro tohto registra. Lexiku KRT chápeme ako súbor lexikálnych prostriedkov, ktoré sú príznakové z hľadiska situácie, v ktorej sa preferenčne používajú: ide o lexémy, ktoré používajú tehotné ženy a matky diskutujúce na internetovom fóre o témach týkajúcich sa tehotenstva, pôrodu a (očakávaného) dieťaťa.

1.4 Špecifiká internetovej komunikácie (tehotných) žien

Jedným z najdôležitejších sociolingvistických faktorov pri skúmaní jazyka sa v ostatnom čase stáva príslušnosť k pohlaviu, ktorá „predstavuje jeden ze základných faktorů sociální stratifikace“ (Giddens, 1999, s. 273). Podľa O. Škvareninovej je pohlavie (1996, s. 40) „jedným z extralingvistických činiteľov, ktorý ovplyvňuje výber verbálnych a neverbálnych prostriedkov v procese dorozumievania“. Celkovo sa konštatuje, že pohlavie má vplyv na celkový komplex reči (ibid., s. 41). Čiastkovými výskumami sa ukázalo, že „reč žien (najmä v homogénnych dyádach) je priam presýtená detailmi, podrobnosťami, až intímnosťami“ a že žena v komunikácii „prednostne vyjadruje svoje pocity, city, emócie“, zatiaľ čo muž predovšetkým poskytuje a prijíma informácie (ibid., s. 42). Na základe týchto zistení predpokladáme, že aj lexika KRT sa bude vyznačovať určitými špecifikami – že bude expresívna, často až intímna⁴, na druhej strane bude kvôli diskutovaným témam (témy tehotenstva, materstva a všetkého, čo s tým súvisí, sú prediktabilné) obsahovať pomerne veľa odborných termínov z oblasti gynekológie, pôrodnictva aj všeobecnej medicíny.

³ O niektorých vlastnostiach a prostriedkoch podobného typu komunikácie v češtine porov. Lišková, 2008; Chejnová, 2009.

⁴ Odkryvanie intimity a tabuizovaných tém súvisí aj s viac-menej anonymným charakterom pisateľiek na internetovom fóre.

Komunikácia na internetovom fóre má svoje špecifiká, keďže značne špecifické je aj komunikačné prostredie a komunikačný kanál, v ktorom sa komunikácia uskutočňuje. Podľa Ch. Fuchsa (2008, s. 239 – 240) a K. Vitochovej (2002) možno vymedziť niekoľko znakov, ktoré sú charakteristické pre komunikáciu vo virtuálnom prostredí:

- *absencia fyzického kontaktu*
- *anonymita*
- *asynchrónnosť*
- *dobrovoľnosť a selektívnosť*
- *expresivita*
- *multilogickosť*
- *súkromnosť vs. verejnosť*.

Pri našom prieskume sme predpokladali, že lexika KRT na internetovom fóre bude z veľkej časti ovplyvnená aj charakterom tohto špecifického komunikačného kanála: predpokladali sme, že diskutujúce využívajú pomerne veľa hovorových a expresívnych lexém a že si vytvárajú nové lexémy, ktoré by ekonomicky pomenovali aj často obsahovo komplikované a onomaziologicky explicitné viacslovné termíny.

2 Ciele a metódy

Naším cieľom bolo zostaviť slovník a opísať lexiku komunikačného registra (aktuálne alebo v minulosti) tehotných žien na internetovom fóre www.modrykonik.sk/forum z nominačného hľadiska (na základe inherentných motivačných typov⁵), ale aj z hľadiska extralingválnych/pragmatických typov lexikálnej motivácie, ktoré vypovedajú o príznakovosti lexém z viacerých hľadísk.

Pri získavaní lexikálneho materiálu sme najprv čítali náhodne vybrané diskusie na skúmanom internetovom fóre a často sa opakujúce a do témy „tehotenstvo a pôrod“ zapadajúce lexémy sme si zaznačovali do súboru MS Excel. Spolu s lexémou sme zachytávali aj kontext, väčšinou vetu alebo jej časť, ktorú sme do tabuliek uvádzali ako exemplifikáciu použitia konkrétnej lexémy. Na to, aby sa lexéma dostala do konečného slovníka KRT, sme ju v diskusiách na tomto fóre museli zachytiť minimálne päťkrát (aby sme sa vyhli okazionálnym, resp. v danej komunite nedostatočne ustáleným a zrozumiteľným lexémam). Takýmto spôsobom sme vo vyše 3000 príspevkoch na skúmanom fóre (v častiach venujúcich sa tehotenstvu a pôrodu) našli 210 lexém, ktoré možno považovať za registrovo motivované, ku ktorým sme následne zapisovali ďalšie doplňujúce údaje o variantnosti, gramatické informácie, sémantizáciu významu, nominačný typ motivácie, ktorá je zodpovedná za fyzické utvorenie lexémy, a extralingválne typy motivácie, ktoré sa v konkrétnych lexémach aktivizujú. Na záver sme zapisovali informáciu o príslušnosti danej lexémy do všeobecnejšej pojmovej kategórie. Takto zachytený lexikálny materiál s doplňujúcimi informáciami sme štatisticky spracovali pomocou filtrov v programe MS Excel a zostavili sme slovník, ktorý zachytáva registrovo motivované lexémy patriace do KRT (porov. kap. 4).

3 Analýza lexém z KRT na internetovom fóre

Lexémy z KRT sme analyzovali podľa metodológie založenej na porovnávaní a kombinácii viacerých motivačných typov, ktorá sa uplatňuje vo viacerých lexikálnomotivačných prácach (porov. napr. Oľštiak, 2011; Gavurová, 2013). Podrobnejšiu lexikálnomotivačnú analýzu lexém patriacich do KRT ponúkame v inom texte (Palková – Slančová, v tlači), ďalej len stručne naznačíme kooperáciu skúmaných lexém s ostatnými typmi motivácie a opíšeme charakter registrovej polymotivácie.

⁵ T. j. akým spôsobom vznikajú lexémy/lexie, ktoré sú charakteristické pre tento KR.

3.1 Kooperácia lexém z KRT a jednotlivých lexikálnomotivačných typov

Paradigmatická motivácia sa týka všetkých lexém, aj lexémy z KRT vstupujú do bohatých onomaziologicko-lexikálnych (napr. „lieky a vitamíny“: *kyselina listová, magnezko, antika*), synonymických (*sekcia – cisársky – cisárák – CR*), antonymických (*pozit – negat*), hyperonymicko-hyponymických (*doki/doky – gyn/gyndoš/gyno*), homonymických (*doki/doky¹ – doktor, doki/doky² – doktorka*), paronymických (*rodičák – vodičák*) a slovotvorných (*tehula – tehulka – tehul'kovať – dotehul'kovať*) paradigiem, a to buď v rámci skúmaného registra, alebo aj s mimoregistrovými lexémami.

Najrozšírenejším nominačným typom v tejto skupine lexém je syntaktická (*pôrodná váha*) a abreviačná motivácia (*OGTT*), slovotvorná motivácia (*prvorodička*) je na treťom mieste. Sémanticky (*duch – nezreteľná čiarka na tehotenskom teste*), morfológicky (*tehu*: I. adjektívum – tehotná, II. substantívum – tehotenstvo) a interlingválne (*spermiogram*) motivované lexémy sú pre KRT menej charakteristické. Frazémy (*byť v tom*) sú v lexike KRT zastúpené minimálne, onymicky vytvorené lexémy v KRT sme nezaznamenali. Veľmi frekvencované sú univerbáty všetkých typov (slovotvorné: *epidurálna anestézia → epidurálka*, morfológické: *rizikové tehotenstvo → rizikové*, sémantické: *krčok maternice → krčok* aj abreviačné: *bazálna teplota → BT*).

Z hľadiska adherentných motivačných typov sú v KRT zastúpené expresívne (*plodík*), sociolekticky (*snažilka*), terminologicky (*gestačný diabetes*) aj temporálne (*triple test*) motivované lexémy. Teritoriálne ani individualizačne motivované lexémy v KRT zastúpené nie sú.

3.2 Registrová polymotivácia

Jednotlivé KR sa môžu navzájom prelínať, lexia môže patriť do viacerých komunikačných registrov a subregistrov súčasne (tzv. registrová polymotivácia), a to na horizontálnej, vertikálnej aj horizontálno-vertikálnej úrovni (porov. Ološtiak, 2011, s. 273 – 274). V tomto príspevku si budeme všímať najmä prelínanie registrov na horizontálno-vertikálnej úrovni.

Veľkú časť lexém z KRT možno označiť zároveň ako kolokvializmy, hovorové lexémy. Hovorové slová sa podľa J. Dolníka (2003, s. 187) vyznačujú príznakmi „neverejnosť“, „ústnosť“, „neformálnosť“, „spontánnosť“, „uvoľnenosť“ a „neoficiálnosť“. Kolokviálnosť sa spája s termínom bežný hovorený, resp. dorozumievací jazyk, ktorý zahŕňa spisovnú, ale aj nespisovnú vrstvu (napr. teritoriálne alebo sociálne nárečia) jazykových prostriedkov (*Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny*, 1989, s. 296). Napriek tomu, že hovorovosť sa primárne viaže na ústne a dialogické formy reči, v súčasnosti sa vplyvom novších komunikačných technológií stále viac kolokvializmov „udomáčkuje v písomnej forme dorozumievania – v četoch, blogoch, mailovej korešpondencii“ (Orgoňová – Bohunická, 2011, s. 171), slovom, v internetovej komunikácii všeobecne. Podľa S. Zajacovej (2013, s. 49) „kolokvializmy prenikajú zo sféry súkromnej komunikácie do sféry verejnej komunikácie predovšetkým v rámci printových a elektronických médií, čo súvisí s rastúcou mierou subjektivizácie, spontaneizácie a celkovej neformálnosti komunikácie v mediálnej a umeleckej sfére“. Ako hovorové sme v skúmanom korpuse označili celkovo 119 jednotiek, čo predstavuje takmer 57 % lexém z KRT (*infúзка, malé, tehu test*). Najväčšia časť hovorových lexém z KRT je utvorená abreviačne (31 %), syntakticky je utvorená len jediná hovorová lexéma (*kludový režim*⁶).

⁶ Ako hovorovú označujeme túto lexému z dôvodu nespisovnosti slovotvorného motivantu adjektívneho komponentu.

Ďalšiu významnú časť lexém z KRT tvoria terminologické lexémy: terminologická lexika sa chápe ako osobitný druh komunikačného registra⁷, aj používanie odbornej terminológie je situačne podmienené. Z hľadiska vertikálneho delenia registrov (porov. podkap. 1.3) majú odborné termíny blízko ku knižnosti (porov. Ološtiak, 2011, s. 271 – 272), teda na vertikálnej osi *hovorové* – *neutrálne* – *knižné* sú postavené „vyššie“. Terminologické jednotky tvoria takmer 24 % lexiky KRT.

V skúmanom korpuse je 19 % vertikálne registrovo neutrálnych lexém, t. j. takých, ktoré nie sú ani hovorové, ani knižné/odborné⁸ (*materská dovolenka*, *druhorodička*, *pôrodná asistentka*). Tieto lexémy možno z hľadiska registrovej príslušnosti zaradiť len do KRT, teda z horizontálneho hľadiska.

KRT sa na horizontálnej úrovni prelína s lexikou zdravotníckeho makrosociálneho komunikačného registra (v rámci ktorého sa uplatňuje lekársky, ošetrovateľský, napr. lexémy *placenta*, *gestačný diabetes*, *infúzia*, *prirodený pôrod* – význ. 2; a patientský, napr. lexémy *mimomaternicové tehu*, *spmg*, mikrosociálny komunikačný register) s lexikou mikrosociálneho komunikačného registra reči matky orientovanej na dieťa (napr. lexémy *fazuľka*, *malinký*, *babulko*), sčasti aj s lexikou administratívneho komunikačného registra (*rodičovský príspevok*, *materská*, *MD*) atď. (porov. schému).

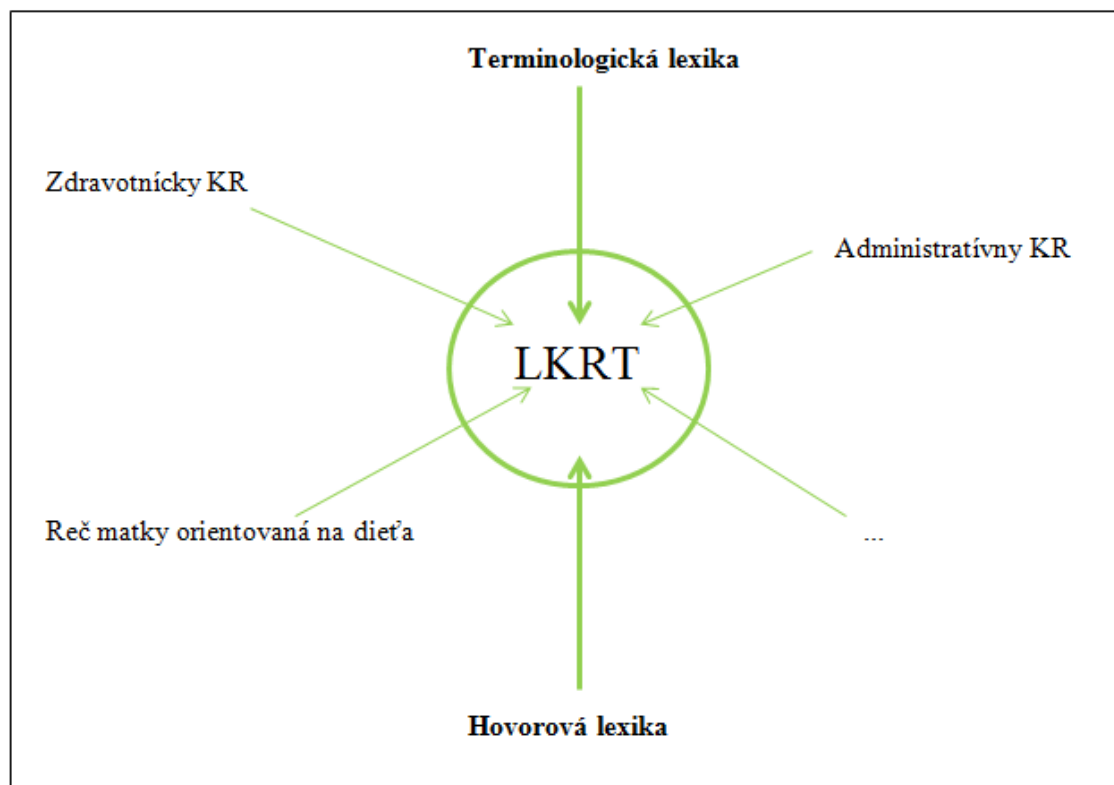

Schéma. Prelínanie KRT s inými registrami

⁷ Rovnako terminologická motivácia sa pokladá za podtyp registrovej motivácie (Ološtiak, 2011, s. 271).

⁸ Ako odborné termíny sme hodnotili najmä viacslonné lexémy (*panvové dno*, *kľčok maternice*, *prenatálny skrining*) a lexémy cudzieho pôvodu (resp. lexémy, ktorých cudzí pôvod je signalizovaný fónicky) (*sekcia*, *spermiogram*, *missed abortion*). Za hovorové sme považovali predovšetkým sémanticky (*zamiesiť*, *duch*, *koľajničky*), morfológicky (*rizikové*, *materská*, *cisársky*) a slovotvorne (*testík*, *gyndoška*, *dotehul'kovať*) motivované lexémy, ktoré považujeme zároveň aj za expresívne motivované.

4 Lexikón KRT

V tejto podkapitole ponúkame slovník lexém patriacich do KRT, s ktorými sme pracovali. V slovníku uvádzame len registrovo motivované lexémy/lexie, teda nezohľadňujeme prípadné registrovo nemotivované lexie týchto lexém (napr. *čistiť* – 1. zbavovať nečistoty, špiny ..., podľa KSSJ). Počet lexém v slovníku sa nezhoduje s počtom vyššie spomínaných 210 analyzovaných lexém (porov. kap. 2), pretože sme analyzovali každú lexiu osobitne, hoci v slovníku sa viaceré lexie uvádzajú v rámci jednej lexémy.

4.1 Stavba hesla lexikónu KRT

Stavba hesla v lexikóne KRT vychádza zo stavby hesla v KSSJ, hoci s ňou nie je úplne totožná: naším hlavným cieľom pri zostavovaní tohto slovníka bolo ponúknuť výklad významu špecifických registrovo motivovaných lexém, ktorý nezainteresovanému čitateľovi nemusí byť jasný.

Heslové lexémy sú zapísané tučným podčiarknutým písmom a v slovníku sú usporiadané abecedne. V mnohých prípadoch je grafická podoba heslovej lexémy zachytená variantne (varianty sú oddelené čiarkou), fakultatívny variant je v okrúhlych zátvorkách.

V rovnakom riadku ako heslová lexéma je jej gramatická charakteristika: pri substantívach uvádzame metódou zreteľných koncoviek tvary v genitíve singuláru (v prípade plurálií tantum tvary v genitíve plurálu) a rod substantíva (m., ž., s.). Takýmto spôsobom uvádzame aj gramatickú charakteristiku viacslovných pomenovaní substantívneho charakteru. V prípade nesklonnosti celej lexémy, resp. jedného z jej komponentov uvádzame skratku neskl.. Pri frazeologických jednotkách uvádzame len skratku fraz. bez ďalších charakteristík. Slovesné heslá obsahujú informáciu o vide (dok./nedok.), pri adjektívnych a adverbiálnych heslách je len informácia o slovnodruhovej príslušnosti (príd., prísl.). Pri pluráliách tantum uvádzame aj údaj o pomnožnosti lexémy (pomn.).

Za gramatickou charakteristikou nasleduje výklad významu. Kde je to možné, uvádzame len výklad pomocou neutrálneho synonyma (napr. *amnio* – amniocentéza). Sekundárne lexémy, pri ktorých sa aj primárna lexéma dostala do slovníka, obsahujú vo výklade významu len odkaz (→) na primárnu lexému, pri ktorej sa výklad významu vysvetľuje. Po výklade významu nasleduje za dvojbodkou exemplifikácia použitia lexie v kontexte. Exemplifikačnú vetu alebo jej časť uvádzame v kurzíve⁹, konkrétne lexie v kontexte sú označené tučným typom písma.

Polysémia je označená arabskými číslicami. Ak majú jednotlivé lexie odlišnú gramatickú charakteristiku, táto sa uvádza až v rámci každej lexie; v prípade rovnakej gramatickej charakteristiky sa táto uvádza v riadku s heslovou lexémou a platí pre všetky lexie. Slovnodruhová homonymia sa označuje rímskymi číslicami.

Na rozdiel od KSSJ neuvádzame žiadne kvalifikátory, vypovedajúce o expresívnej, registrovej, sociolektickej, terminologickej ani temporálnej príznakovosti. V lexikóne KRT nehniedzujeme lexémy.

⁹ Exemplifikácie sme neupravovali a vo výslednom slovníku sú v takej podobe (aj s prípadnými chybami a/alebo chýbajúcou diakritikou), v akej sme ich v internetovom texte vyhľadali.

4.2 Vlastný slovník

byť v **očakávaní** fraz.

(byť) tehotná: *Si mamka v **očakávaní** a mať obavy je na mieste.*

3D, 3d neskl. m./s. **3D-čko** -čka s.

→ 3D ultrazvuk: *Aj na **3D** ideme hlavne preto aby sme vylucili poskodenie alebo chybu srdiečka.*

3D, 3d ultrazvuk neskl. -ku m.

ultrazvukové zobrazenie plodu, pri ktorom je prostredníctvom série dvojrozmerných obrázkov rekonštruovaný trojrozmerný obraz: *ja som objednaná k svojej doktorke na 12.7. na **3D ultrazvuk***

AFP, afp neskl. m.

→ AFP test: *Pravdepodobnosť downovho syndrómu pre môj vek je 1 v 230, podľa **AFP** mám 1 v 55.*

AFP, afp test neskl. -tu m.

trippel test: *ano...ale na ten krvný **AFP test**, ktorý sa robí pred amniocentézou sa čaka tiež 3 týždne?*

amn, AMN neskl. ž.

amniocentéza: *inak som si istá, že pri **amn** je to percento rizika vyššie*

amnio neskl./-ia ž./s.

amniocentéza: *Takže len kvôli veku by som na **amnio** určite nesla.*

antika -ky ž.

antikoncepcia: *pokiaľ si brala **antiku** mohlo byť to krvácanie aj znakom niečoho zlého*

Apgar, apgar neskl. s./m.

→ Apgar skóre: *ale ci je dieta úplne zdravé to ti **Apgar** nezaručí a ani naopak*

Apgar, Apgare skóre neskl. s.

stupnica na zhodnotenie vitality a pôrodného adaptácie novorodenca: *V inkubátore nie je, nebolo treba, **Apgar skóre** mal 9/10/10, takže nebolo prečo*

asistentka -ky ž.

→ pôrodná asistentka: *Chlapec sa narodil v termíne, s normálnou pôrodnou váhou, **apgar skóre** 10 - 10 - 10 a je úplne zdravý.*

babulko -ka s.

dieťa: *Treba počkať a hlavne sa netreba stresovať, pretože **babulko** to cíti!*

bazálka -ky ž.

→ bazálna teplota: *prsia mám naliatú a dosť citlivú, **bazálka** sa mi drží na 37,1, ešte s testovaním počkám – nejaký ten deň*

bazálna teplota -nej -ty ž.

teplota oddýchnutého ľudského organizmu nameraná v pokoji, bez ovplyvnenia jedlom, pitím alebo fyzickou námahou: ***bazálna teplota** sa meria zasadne vždy ráno a v tu istu hodinu*

biochemické tehotenstvo -kého -va s.

začiatková fáza tehotenstva, v ktorej plod produkuje hCG, no nakoniec sa neuhniezdi: *podľa mňa išlo o **biochemické tehotenstvo**... vajíčko sa oplodní, ale neudrží sa a ešte v čase očakáva-nej mrchy s mrchou odchádza...*

BT neskl.ž.

→ bazálna teplota: *máte skúsenosť s tým, že ani pri ovulácii mi nestúpa **BT**?*

byť v tom fraz.

byť tehotná: *do 8 mesiaca netušila, že **je v tom**, posledné mesiace žila v strese*

cisár -ra m.

→ cisársky rez: *Už dávno mi oňa oznámila, že ja pôjdem **cisarom**, ale aj tak pôjdem na vyšetrenie a uvidíme čo povie ina.*

cisarák -ku m.

→ cisársky rez: *po laserovej operácii sa rodi tiež **cisarakom** kvôli tomu, že pri tlakoch by sa to mohlo zvrátiť*

cisársky -keho m.

→ cisársky rez: *Do Nových Zámkov by som išla iba v tom prípade, že by som musela rodiť **cisárskym** kvôli chrbtici.*

cisársky rez -keho -zu m.

operácia, pri ktorej sa dieťa narodí pomocou rezu do brušnej dutiny a maternice: *Prvý syn sa narodil **cisárskym rezom** a tiež som bola spokojná.*

CR neskl. m.

→ cisársky rez: *Moni, nikto ťa do **CR** nútiť nemôže, je to len odporúčanie.*

čistiť nedok.

urobiť kyretáž: *odchádzali zo mňa kusy, **cistili** ma pre istotu, lebo tam ostali nejaké zvyšky este*

dc, DC neskl. m.

deň (menštruačného) cyklu: *Ahojte kočky, zaujímalo by ma, na ktorý **DC** ste mali pozitívny tehu test.*

dok neskl. m.

doktor, lekár: ***Dok** potvrdil tehu, ale že to vyzera, akoby som bola v 5.-6. t.*

doky, doki

1. -kyho/-kiho m. doktor, lekár: *tiež som poobede spinila, ale verím, že to bolo len preto, že som bola u **dokiho** a robil mi ultrazvuk*

2. neskl. ž. doktorka, lekárka: *Na toto ti odpovedia odborníci, nasej **doky** sa zasa na sone nezdali prietoky medzi komorami*

dotehul'kovat' dok.

dokončiť tehotenstvo: *prajem Ti všetko naj ..aby sa ti podarilo úspešne **dotehulkovať** a aby si sa potom tesila z maleho drobceka*

Down, down, dawn -na m.

1. → Downov syndróm: *Kamoška mala dobrý triple test a predsa sa im narodilo dievčatko s **Downom**.*

2. dieťa s Downovým syndrómom: *moja teta ma tri deti, prve zdrave, druhé **down** a tretie zdrave,...tehotenstvo bez problémov*

Downov, downov syndróm -ho -mu m.

vrodený defekt, ktorý sa navonok prejavuje abnormalitami v štruktúre a funkcii tela: *A keby aj zrovna moje dieťa malo **downov syndrom** (alebo nejaké ine postihnutie), stále je to moje dieťa*

DPO neskl. m.

deň po ovulácii: *Tiež som si ako horlivá snažilka robievala testy od 11.**DPO**, ale už ma to prešlo*

druhá doba pôrodná -hej -by -nej ž.

fáza pôrodu, počas ktorej sa za pomoci rodičkinho tlačenia dieťa dostáva na svet: *Mirka prisla na svet kratko po desiatej... takže približne šesť a pol hodiny... z toho **druhá doba porodná** iba necelých 20 minút...*

druhorodička -ky ž.

žena, ktorá rodí al. porodila druhé dieťa: *Doktor mi tvrdil, že keď som **druhorodička**, keď to poznám, lenže ja som nemala prestávky medzi kontrakciami, takže to nešlo.*

DS neskl. m.

→ Downov syndróm: *Vela som konzultovala a zistila som, že **DS** je najrozpoznatelnejší ultrazvukom*

duch -cha m.

nezreteľná čiarka na tehotenskom teste: *len mne nejde do hlavy preco ked už ukaze **ducha** tak po par dnoch nesilnie ciarka*

dula -ly ž.

vyškolená žena poskytujúca starostlivosť ženám počas tehotenstva, pôrodu, šestonedelia a dojčenia: *Ja som **dulu** pri porode mala a bolo to super.*

EPI, Epi, epi neskl. ž.

→ epidurálna anestézia: *no ja to vidím tiež asi tak, že si budem musieť tentokrat **EPI** asi odpustiť, aby sa to nekomplikovalo*

epidurál -lu m.

→ epidurálna anestéza: *Nie som veľmi za **epidural**, ale neviem ako budem znasat bolest.*

epidurálka -ky ž.

→ epidurálna anestéza: *Ahojte baby, chcem sa vás spýtať či je **epiduralka** nebezpečná, lebo že vraj hej, keďže sa pichá vraj do miechy...*

epidurálna anestézia, anestéza, analgéria -nej -ie/-zy/-ie ž.

znecitlivenie časti tela za účelom vyhnutia sa bolesti pri pôrode: ***Epiduralna anestezia** je bezbolestna - miesto vpichu je znecitlivene sprejom a necitis naozaj vobec nic*

fazuľka -ky ž.

plod: *V ktorom tyzdni mozem byt ak nasa **fazulka** ma 4 mm?*

gestačný diabetes -ného -tu m.

špeciálny typ cukrovky, ktorý sa objavuje počas tehotenstva a po pôrode spontánne ustúpi; tehotenská cukrovka: *ked mi zistili **gestacny diabetes** a musela som nabehnúť na diету... som do osmeho mesiavca len chudla*

gestačný vak, vačok -ného -ku/-čku m.

dutina s tekutinou, ktorá obklopuje embryo v prvých týždňoch tehotenstva: *podľa mňa by ti mohol vidieť **gestačný vak** určite a možno už aj niečo v ňom*

glukózový test -vého -tu m.

→ orálny glukózový tolerančný test: ***glukozovy test** sa robi na zistenie tehotenskej cukrovky, ktora moze ohrozit teba ,ale hlavne babo*

gyn

1. neskl. m. gynekológ: *nech nejdem k tomu **gyn** zbytočne*

2. neskl. ž. gynekologička: *ja som si hladala **gyn** asi pred dvoma rokmi a keďže ulica na ktorej byvame patri pod nu, tak som tam zavolala*

3. neskl. ž. gynekologická prehliadka, kontrola, vyšetrenie: *Hned po **gyn** som sla za sefom, dala som to pisomne*

gynda -dy ž.

gynekológia: *a bola som na **gynde** sama potom aj s mamou a nepodpisovala nic*

gyndoš -ša m.

gynekológ: *Lebo niekto **gyndosi** beru slovo doporučujem ako jednu z alternativ.*

gyndoška -ky ž.

gynekologička: *Odporucila mi ho moja **gyndoska** a on berie len zazmluvnene pacientky.*

gyno

I. neskl. m. gynekológ: *Snazime sa o babulo uz dlhsiu dobu, bola som na standardnom vysetreni u **gyno** a manzel na spermioframe, ale nenasli nic*

II. neskl. príď. gynekologický: *ja tiež neznasam tie **gyno** vyšetrenia - vnutorny utz este v pohode - radšej ako keď mi tam pcha tie zrkadla*

HAK, hak neskl. ž.

hormonálna antikoncepcia: *v auguste min. roku som vysadila **HAK**, v septembri hned v prvom cykle som otehotnela*

HCG, hCG, hcg neskl. s.

ľudský choriový gonadotropín, hormón produkovaný v tehotenstve: *bola som na krvi, hcg je vysoko*

hormónik -ka m.

1. hormón: *Ved sa ten **hormonik** musí dať nejako doplniť alebo nahradiť!!!*

2. → hCG: *nezufaj, možno este **hormonik** potrebuje trochu času aby sa ukázal*

hrášok -ška/-šku m.

plod: *Ja už mám 30 rokov a konečne zase **hrášok** v brušku*

infúзка -ky ž.

infúzia: *5 minút po tom čo mi už tiekla **infuzka** som dostala kontrakcie*

klitoris -su m.

časť vonkajších ženských pohlavných orgánov: *pretože aj u dievčatka aj chlapceka vyzerá pohlavný orgán podobne, **klitoris** je vystupený a podoba sa na mužsky pohlavný orgán*

kludový režim -vého -mu m.

odpočinok, pokoj, nenamáhanie sa: *momentálne mám nakazaný **kludový režim** a ak sa to zhorší tak do nemocnice*

knižka -ky ž.

→ tehotenská knižka: *Ahojte ja som išla k lekáre v 5 týždni objednala ma v 8 týždni na krv a vypísala mi **knizku** a objednala ma na scan*

koľajničky -čiek ž.

zreteľné dve čiarky na tehotenskom teste, signál tehotenstva: *skúsila som test a div sa dve krásne ciste **kolajnický**...*

koncom panvovým prísl.

(o plode) v polohe zadočkom nasmerovaným do pôrodných ciest: *Na druhej strane rodiť normálnou cestou **koncom panvovým** sa dá len ak to umožňuje konkrétna situácia*

kontrakcia -ie ž.

rytmická činnosť svalstva maternice, pri ktorej dochádza k pôrodu, sťahy svaloviny maternice: *v noci 3.30h ma zobudila prvá **kontrakcia**, až som sa na posteli posadila*

KP, KP-čko

I. prísl. → koncom panvovým: *Prvorodičky vraj nesmú rodiť **KP** vôbec- neviem... asi záleží od lekára.*

II. neskl./-ka s. plod, dieťa otočené pred pôrodom koncom panvovým, nie hlavičkou nadol: *ak nevieš, či bude chlapec alebo dievča, tak sa **KP** rodí cisárskym, lebo ak je chlapec, mohli by sa mu pri pôrode poškodiť semenníky*

krámy -mov m. pomn. subšt.

menštruácia: *Len včera mi mali prísť **kramy**, prvý test som mala pozitívny už pred týždňom.*

křčok -čku/-čka m.

→ křčok maternice: *Aj **krcok** mi vkuse merali, aj sa skracoval... ale stále držal*

křčok maternice -čku neskl. m.

časť maternice, ktorá ústi do pošvy: *dnes som bola na poradni a lekár mi povedal že **krcok maternice** je fuc, takže možem očakávať porod*

kvapka, kvapôčka lásky fraz.

pre ejakulačná tekutina: *ak by to vyslo, tak z **kvapky lasky** a ten styk som mala dva dni pred ovuláciou... kedy je najlepšie robiť test?*

kyret -tu m.

kyretáž, chirurgický zákrok na odstránenie sliznice maternice: *že po 4 cykloch od **kyretu** sa to konečne podarilo...*

kyreta -ty ž.

kyretáž, chirurgický zákrok na odstránenie sliznice maternice: *baby chcem sa opytať koľko po **kyrete** ste začali snažiť?*

kyselina listová -ny -vej ž.

vo vode rozpustný vitamín, ktorý sa vo forme tabliet užíva v tehotenstve na prevenciu vývojových chýb u dieťaťa: *aj som si kúpila iba čistú **kyselinu listovú** v lekárni*

laparka -ky ž.

laparoskopia: *Vraj aj poisťovňa ňu preplatí, keď je predtým urobena **laparka**.*

lonová kosť -vej -ti ž.

jedna z troch kostí tvoriacich panvu: *Zle sa mi chodí, bolí ma **lonová kosť**, chrbát, hlava, termín 10.12. a vrah som stále zatvorená...*

MA neskl. m.

→ missed abort/abortion: *Ale vidíš, ty si po **MA** otehotnela rýchlo a bez problémov porodila krásne zdravé dieťa.*

magne neskl. s.

magnézium: ***Magne** nepomôže aby šlo dieťa vyššie, ono už vyššie nepôjde v žiadnom prípade, to je na krčie a proti tvrdeniu brucha.*

magnezko -ka s.

magnézium: *tak mám viac oddychovať a 3x denne mi nasadila **magnezko***

malá -lej ž.

plod, dieťa ženského pohlavia: *museli mi porodné asistentky tlačiť na brucho aby **malá** prišla na svet*

malé -lého s.

plod, dieťa: *podľa ich nových výpočtov som v 7 týždni no stále verím že **male** bude žiť*

maličká -kej ž.

plod, dieťa ženského pohlavia: *idem pochystať veci a idem ráno ale **malicka** tak kope od rána a to posledné dni.*

maličké -kého s.

plod, dieťa: *Dúfam, že hodnoty sa budú zvyšovať a **maličké** porastie.*

maličký -kého m.

plod, dieťa mužského pohlavia: *moj **maličký** kope snáď nonstop a hoci je to občas až unavne – užívam si každý jeho pohyb a kopnutie*

malinká -kej ž.

plod, dieťa ženského pohlavia: *no ja som presne taká istá tiež keď **malinka** chvíľku nekope už som v strese*

malinké -kého s.

plod, dieťa: *tie bolesti sú z toho že **malinke** už tlačí na lonovú kosť*

malinký -kého m.

plod, dieťa mužského pohlavia: *doteraz mi **malinký** nedal o sebe vedieť že je a zrazu toto*

malý -lého m.

plod, dieťa mužského pohlavia: *nikto mi pri sone nepovedal že **maly** má obtocenu snuru, a on ju mal okolo krku až 4x!!!*

materská dovolenka -kej -ky ž.

obdobie, keď matka zostáva s novonarodeným dieťaťom v domácnosti: *inak baby, v Pravde zo stvrtka 28.7 písali že **materska dovolenka** sa od januára predlží o 6 týždňov a zvýši zo 60% na 65 hrubej mzdy*

materská -kej ž.

1. → materská dovolenka: *Pracovala som iba na polovicny uvazok kedze som v tom case bola este na **materskej** s dvojrocnym synom.*

2. materská dávka: ***Matersku** nedostane, na to nema urcite splnene podmienky, dostane len RP.*

MD neskl. ž.

→ materská dovolenka: *Ja som nastupovala na **MD** 8 týždňov pred termínom pôrodu*

menzes, menses -su/neskl. m./ž.

menštruácia: *Vynechal mi **menzes**, tak po 4 dnoch som si urobila test*

mimčo -ča s.

plod, dieťa: *poloha babätka dole hlavou je normalna a ziadana, aj ked sa k -nej **mimco** dopracuje skor*

mimi neskl. s.

plod, dieťa: *mam nevolnosti a verim ze vďaka nim **mimi** nic nechýba*

miminko -ka s.

plod, dieťa: *Vemi sa bojim a strasne verim ze budem mat zdrave **miminko**.*

mimino -na s. plod, dieťa: *nikdy by som nešla na potrat, aj keby som vedela, že s **miminom** niečo je*

mimomaternicové tehotenstvo -vého -va s.

závažný a život ohrozujúci stav, keď sa embryo uhniezdi mimo dutinu matrice: *pri **mimomaternicovom tehotenstve** nemusia byť bolesti vôbec*

mimomaternicové tehu -vého neskl. s.

→ mimomaternicové tehotenstvo: *Tiež môže ísť o **mimomaternicové tehu**, to nemá príznaky až kým nie je zle.*

missed -du m.

→ missed abort/abortion: *ja som po troch **missedoch** vsetko v 9 tt*

missed abort, abortion neskl. -tu m.

spontánny potrat, ktorý sa neprejavuje krvácaním ani bolesťami podbruška; zamlknutý potrat: *Nechcem strasit, ani nic, ale **missed abort** je uz uplne bezny a nemusi ti byt nic...*

mm, MM neskl. m.

manžel:

*ale ja si tiez neviem predstavit byt tehu+mat doma batola – hoci **MM** vravi, ze treba rychlo zamiesit aj na tretie*

morfo sono neskl. -na s.

→ morfológický ultrazvuk: *takisto pocas tehu pri **morfo sone** mi bolo blbo a po vysetreni ma bolelo brusko*

morfo USG, usg neskl. m.

→ morfológický ultrazvuk: *u Dankovcika za **morfo usg** ako samoplatca zaplatis okolo 60 e.*

morfo UTZ, utz neskl. m.

→ morfológický ultrazvuk: *na **morfo utz** nam doktor povedal ze sa mu zda,ze to bude chlapec a 15+1 nam to iny lekar potvrdil*

morfo UZV, uzv neskl. m.

→ morfológický ultrazvuk: *V 19 tyzdni som bola na **morfo UZV** tiez u dr. Holana a mali bol zdravy ako buk.*

morfologický ultrazvuk -kého -ku m.

základný ultrazvuk, na základe ktorého sa kontrolujú jednotlivé orgány plodu: *My sme mali **morfologicky ultrazvuk** dokonca 2krat a vzdy bolo vsetko v poriadku*

mrcha -chy ž.

menštruácia: *keď mne pred vyše rokom meškala mrcha vôbec ma nenapadlo, že by som bola tehotná*

ms neskl. ž.

menštruácia: *vcera som mala dostať ms a neprisla tak som urobila test*

negat príd.

negatívny: *pokiaľ bol krvný test negat, tak bohužiaľ tehotenstvo to nie je*

nemocka -ky ž.

nemocnica: *Ja idem v stredu na poradnu už do nemocky tak som zvedava čo mi povedia tam.*

OGTT, oGTT, ogtt neskl. m.

→ orálny glukózový tolerančný test: *AJ napriek 27 tt by som ziadala ogtt pretože smad je jedným zo symptomov gestacneho diabetu.*

OGTT, oGTT, ogtt test neskl. -tu m.

→ orálny glukózový tolerančný test: *este ti mozu max pre kontrolu urobiť OGTT test to je to pitie tej sra...*

operačka -ky ž.

→ operačná sála: *cakali sme pokiaľ sa uvolní operacka, lebo v ten den bolo vela emerg. sekcii*

operačná sála -nej -ly ž.

miestnosť, v ktorej sa vykonávajú operácie: *nikde na slovensku nemože byť otec v operacnej sale.*

orálny glukózový tolerančný, glukózovo-tolerančný test -neho -vého -ného/-ného -tu m.

vyšetrovací metóda na diagnostiku tehotenskej cukrovky: *ja som absolvovala orálny glukózovo tolerančný test (oGTT) pri druhom dieťatku, lebo som mala nábeh na gestačný diabetes*

otehu dok.

otehotnieť: *všetkým, ktoré otehu vo vyssom,veku zelum, krasne tehulkovanie a radost,z deticiek*

otvárať sa nedok.

(o pošve) rozťahovať sa, pripravovať sa na pôrod: *ahojte maminy, som v 25.tt a začala som sa už otvárať:(Ako budú lekári teraz postupovať?*

ovu neskl. ž.

ovulácia: *ALE! ovu bola až na 34DC...takže sa neviem z toho ratania vysomarit*

ovu test neskl. -tu m.

→ ovulačný test: *ja som asi pred rokom skusala ovu testy a furt boli nejake negativne tak som sa na to vybodla*

ovulačný test -ného -tu m.

test na zistenie ovulácie: *ja používam ovulacne testy a vždy mi ukáže pekne dve ciarocky*

ovulka -ky ž.

ovulácia: *a tušíš kedy si mala ovulku?*

PA neskl. ž.

→ pôrodná asistentka: *PA na predporodnej príprave nam vravela, že si máme predstaviť, že keď to "umrtví" 70 kg ženu, čo to urobí s malinkm miminom...*

panvové dno -vého dna s.

dolný okraj brušnej dutiny človeka: *tiež mám ten problém, že ma bolieva celé panvove dno.*

placenta -ty ž.

ústroj v maternici vyživujúci plod, plodový koláč: *Tiež som sa obávala, ale ako som niekde čítala, placenta je výkonný filter, ktorý chráni dieťa*

plodík -ka m.

plod: **Plodík** odisiel, ale -nejako tým že to hcg tolko kleslo, bol ten potrat milosrdnejši

plodné dni -ných dní m.

obdobie menštruačného cyklu, počas ktorého je vajíčko po ovulácii schopné oplodnenia: *Prvý mesiac snažilkovania som bola úplný laik a ani som nevedela, že kedy mám **plodné dni** a vôbec ovuláciu.*

plodová voda -vej -dy ž.

tekutina, ktorá poskytuje priestor pre rast plodu, chráni plod, umožňuje pohyby plodu a udržiava stálu teplotu: *V siedmom mesiaci mi v noci zrazu odtiekla **plodová voda**.*

podbruško -ka s.

spodná časť brucha: *Chcela by som sa spýtať či ste pred očakavanou menštruáciou necitili také vibrovanie v **podbrusku**.*

pohlavný styk -ného -ku m.

priama sexuálna interakcia medzi dvoma ľuďmi; súlož: *Samozrejme, že áno, **pohlavný styk** mať nemôžeš len v prípade rizikového tehotenstva*

poradňa -ne ž.

→ tehotenská poradňa: *kazdu **poradnu** od sameho začiatku som prezerala a aj prezívam v panike*

poslúčkovia -kov m.

krátke kontrakcie v posledných mesiacoch tehotenstva, príprava na pôrod: *daj si teplú sprchu ak sú to **poslúčkovia** prestane to, ak nie chod do nemocnice*

pozití príd.

pozitívny: *Ja už som u dr bola lebo mam za sebou 2 missedy tak som sa musela hlasit hneď s **pozití** testom aj na hematológiu*

pôrodná asistentka -nej -ky ž.

odborná pracovníčka asistujúca pri pôrode: *pri samotnom pôrode sme boli viacmenej s manželom sami, len občas prišla **pôrodná asistentka** skontrolovať, čo sa deje*

pôrodná sála -nej -ly ž.

miestnosť, v ktorej sa vykonávajú pôrody: *Nakúpila som výbavičku, všetko vyzdobené na ružovo a zrazu mi na **pôrodnej sále** podali chlapčeka...*

pôrodná váha -nej -hy ž.

váha dieťaťa pri pôrode: *Aj keby sa babatko narodilo s nižšou **pôrodnou váhou** nie je to taká katastrofa, ako sa na prvý pohľad zdá.*

predčasný pôrod -ného -du m.

pôrod medzi 24. a 37. týždňom tehotenstva: *Ak by som to nebrala mohlo by to vyvolať aj kontrakcie a **predčasný porod**, takže myslím, že je na mieste ho užívať ak máš podobné ťažkosti.*

prenášať nedok.

byť tehotná dlhšie ako 40 týždňov: *Ja som obe moje deti **prenášala**, prvú dcérku 8 dní a druhú dcérku 6 dní.*

prenatálny screening, skríning -neho -gu m.

vyšetrovací metóda na diagnostiku vrodených vývojových chýb plodu, robí sa na konci prvého trimestra v tehotenstve; prvotrimestrálny screening: *mna by zaujímalo ako pomáha **prenatálny skríning** zdraviu dieťaťa*

prirodzený pôrod -ného -du m.

1. → vaginálny pôrod: *ahojte som v 39tt mala ja stále otočená KP a neviem sa rozhodnúť či riskovať **prirodzený pôrod** alebo radšej nešpekulovať*

2. alternatívny pôrod bez zásahu lekárov a bez medicínskych zásahov: *Podpisala som papier, že sa chcem pokúsiť o prirodzený porod.*

prísť o to, mimi, bábo, babulko, bábätko, dieťa... fraz.

potrať: *o jedno babo som uz prisla preto mi lekarka predpisala Duphaston*

prvá doba pôrodná -vej -by -nej ž.

fáza pôrodu, počas ktorej sa za sprievodu kontrakcií otvárajú pôrodné cesty: *ja som poslickov nemala ale viem ze prva doba porodna je velmi dlha ak ti silneju bolesti tak uz to pomaly bude ono*

prvorodička -ky ž.

žena, ktorá rodí al. porodila prvé dieťa: *ved ja to viem, ze je to normalne, len ked taka prvorodicka je lahko nachylna panikarit*

prvotrimestrálny, prvotrimestrový screening, skrining -neho/-vého -gu m. vyšetrovacia metóda na diagnostiku vrodených vývojových chýb plodu, robí sa na konci prvého trimestra v tehotenstve; prenatalný screening: *ja som bola na prvotrimestrálnom skriningu a tam mi vyšli veľmi dobré výsledky*

pupočná šnúra -nej -ry ž.

trubica spájajúca plod s placentou, cez ktorú sa do krvi dieťaťa dostávajú živiny z tela matky: *30 percent deti sa rodi s obtocenou pupocnou snurou okolo krku*

pupočníková krv -vej -vi ž.

krv, ktorá ostáva v placentе a pupočnej šnúre po jej prestrihnutí: *Odber pupočníkovej krvi vykonáva pôrodník alebo pôrodná asistentka ihneď po pôrode dieťaťa, po prestrihnutí jeho pupočnej šnúry, počas tzv. tretej doby pôrodnej.*

pupočník -ka m.

→ pupočná šnúra: *ono kebyze si je doktor isty tym pupocnikom okolo krku asi by ti povedal prist castejsie*

rizikové tehotenstvo -vého -va s.

tehotenstvo so zdravotnými komplikáciami, ktoré môžu ohroziť život a zdravie dieťaťa a/alebo matky: *myslim si, ze ak nemate rizikove tehotenstvo a zmestite sa za volant, nemate sa coho bat*

rizikové -vého s.

1. → rizikové tehotenstvo: *Ja som tiež na rizikovom a beriem Duphaston.*

2. práceneschopnosť z dôvodu rizikového tehotenstva: *pojdes aj na rizikove, ci len budes menej pracovat?*

rodičák -ku m.

→ rodičovský príspevok: *ak bude poberat rodicak, tak potom je uz automaticky poistenec statu*

rodičovská -kej ž.

rodičovská dovolenka: *Musím sa niekde odhlásiť, keď mi končí rodičovská?*

rodičovský -kého m.

→ rodičovský príspevok: *musí byť v škôlke, aby mi vyplatili ten rodičovský, alebo môže zostať doma s babkou a dedkom?*

rodičovský príspevok -kého -vku m.

štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva oprávnenej osobe (najčastejšie rodičovi) na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa: *ale socialna poistovna nema nic s rodicovskym prispevkom...to ma na starosti urad prace*

RP, Rp neskl. m.

→ rodičovský príspevok: *Ahojte, stalo sa Vam niektorej, ze ste museli vratit RP v mesiaci, ked ste dostali odstupne?*

sála -ly ž.

→ pôrodná sála: *zatlačila som presne 3x, od príchodu na sálu po narodenie malej neuplynulo ani 10 minút*

sekcia -ie ž.

→ cisársky rez: *Napokon jej urobili **sekcii** po dvoch dňoch trápenia.*

snažilka -ky ž.

žena, ktorá sa snaží otehotnieť: *Tiež som si ako horlivá **snažilka** robievala testy*

snažilkovať nedok.

vykonávať aktivity spojené so snahou splodiť dieťa: *My **snazilkujeme** už 13 mesiacov a najviac ma sere, keď sa každý vypytuje či som tehotná*

sono -na/neskl. s.

ultrasonografia: *tiež som bola na **sono** no srdiečka nebolo ešte vidieť*

spermigram -mu m.

analýza muž. semena pri vyšetreniach na neplodnosť: *Keďže sa nám odvtedy nedarilo doktorka poslala partnera na **spermigram**, vyšli dosť zlé výsledky*

spinál -lu m.

→ spinálna analgézia: *ja som si tiež vybrala **spinal** a nepocula som nič čo sa robilo na sale*

spinálka -nej -ie ž.

→ spinálna analgézia: *Celkovú anestéziu dávajú iba v prípade nutnosti, inak sa volí **spinálka** stále.*

spinálna anestázia, anestéza, analgézia -nej -ie/-zy/-ie ž.

lokálne znecitlivenie tela, používa sa najmä pri cisárskom reze: *pokiaľ ja viem, tak úplne znecitlivenie od pásu dole spôsobuje **spinálna anestézia** a tá sa robí pri sekcii a je iná ako epidurál.*

spmg, spg neskl. m.

spermigram: *MM ide o 10 dní na kontrolný **spmg.**, takže ešte čakame...*

stria -ie ž.

trhlínka v spojivovej vrstve kože, najčastejšie na bruchu a bokoch žien v dôsledku tehotenstva: *Mne super zabral krem na **strie** na nohách aj prsiach, taká zeleno biela tuba*

styk -ku m.

→ pohlavný styk: *to by znamenalo že som otehotnela kvazi začiatkom mesiaca vtedy keď som mala **styk** s priateľom*

šnúra -ru ž.

→ pupočná šnúra: *Mne lekár povedal, že **snura** sa počas tehotenstva obtoci dieťatku okolo krku viackrát*

špinit nedok.

mať neprirodzený výtok z pošvy: *tiež som poobede **spinila**, ale verím, že to bolo len preto, že som bola u dokiho a robil mi ultrazvuk*

teho neskl. s.

tehotenstvo: *ja som umývala okná ešte v 5-tom mesiaci **teho** a na také veci vôbec netreba myslieť*

teho test neskl. -tu m.

→ tehotenský test: *robila som si **teho test** a tan mi ukázal jednu silnú a jednu slabú čiarku... môžem byť tehotná?*

tehotenská cukrovka -kej -ky ž. špeciálny typ cukrovky, ktorý sa objavuje počas tehotenstva a po pôrode spontánne ustúpi; gestačný diabetes: *ja som mala oveľa vyššie hodnoty, bolo to diagnostikované ako **tehotenská cukrovka**, ale mala som len diétu*

tehotenská kalkulačka -kej -ky ž.

internetový nástroj na výpočet termínu pôrodu na základe poslednej menštruácie a bežnej dĺžky menštruačného cyklu: ***Tehotenská kalkulačka** hľadá, že som v 5 tt, termín mi vyrátala na 24.10.*

tehotenská knižka -kej -ky ž.

zdravotný záznam tehotnej ženy: *niektorí lekári aj tu na Slovensku dávajú **tehotenské knižky** až na konci prvého trimestra*

tehotenská poradňa -kej -ne ž.

pravidelné preventívne prehliadky tehotnej ženy u gynekológa: *Som V 17 tt A ešte nikdy som nebola V **tehotenskej poradni**.*

tehotenský test -kého -tu m.

test, ktorý zisťuje prítomnosť ľudského choriového gonadotropínu v moči: ***Tehotensky test** mi zatiaľ vysiel negatívny, ale to nemusí nič znamenať.*

tehotest, teho-test -tu m.

→ tehotenský test: *hlien je skôr biely taký hustejší nie lepkavý a **tehotest** negatívny.*

tehotniť nedok.

1. byť tehotnou: *ano mám osvojeného syna a momentálne **tehotniem** s dvojčkami*

2. stávať sa tehotnou: *ale aspoň si na sviatky zalyžujem a potom šup, šup **tehotniem**.*

tehu kalkulačka neskl. -ky ž.

→ tehotenská kalkulačka: *teda ja som to tak halabala od oka cez **tehu kalkulacku** rátala*

tehu knižka neskl. -ky ž.

→ tehotenská knižka: *prve babo na ceste, prave 7t, srdiečko už vidno ale **tehu knižku** mi ešte nevystavili*

tehu test neskl. -tu m.

→ tehotenský test: *a nebyť **tehu testov** a merania BT, ani by žena nepostrehla, že sa čosi stalo.*

tehu

I. príd. tehotná: *sesterka spomínala keď bola **tehu**, že caka a neuteka hneď na gyndu*

II. neskl. s. tehotenstvo: *Po tom prvom neúspešnom **tehu** som sa cítila strašne*

tehula -ly ž.

tehotná žena: *iným **tehulám** je už zle, mne nič*

tehuľka -ky ž.

tehotná žena: *aspoň tieto 3 prvé mesiace by každá **tehuľka** mala dávať na seba a drobčeka väčší pozor.*

tehuľkovať nedok.

býť tehotnou: *ja by som tak ešte rada raz **tehulkovala**!*

test -tu m.

→ tehotenský test: *Ja keď som po tých troch pozitívnych **testoch** dostala MS*

testík -ka/-ku m.

→ tehotenský test: *pod stromček som supla male ponožky a **testik***

testnúť dok.

urobiť si tehotenský test: *Odporučila by som ti pockat do termínu ms a vtedy **testnúť**.*

TP neskl. m.

termín pôrodu: *Som 37tt, ale cítim sa, akoby som mala **TP** už zajtra...*

tretia doba pôrodná -tej -by -nej ž.

fáza pôrodu, počas ktorej rodička porodí placentu: *pri dalsom porode ma pri **tretej dobe porodnej** už preventívne napichnu na ten oxytocin*

tret'orodička -ky ž.

žena, ktorá rodí al. porodila tretie dieťa: *Ja som mala prve dva porody rýchle a bezproblémové, ale aj napriek tomu, že som **tretorodička**, mám obavy, ako bude vyzerat tretí...*

trimester -tra m.

tri mesiace tehotenstva: *V každom prípade je určite prvý **trimester** trochu rizikový*

tripple, triple, tripl test neskl. -tu m.

test na odhalenie zvýšeného rizika niektorých vrodených syndrémov: *Ja som mala jeden spontánny potrat a tam som mala **tripl test** v 13 týždni zlý.*

tt neskl. m.

týždeň tehotenstva: *ako ste si vypocitali v kolikatom **tt** ste*

ultrazvuk -ku m. ultrasonografia: *jeden lekár ti pozera brúsko s **ultrazvukom**, doktorka picha ihlu, dalsia zapisuje*

ULTZ, ultz neskl. m.

→ ultrazvuk: *Ja som ho síce pri porode nemala ale chodila som k nemu na **ultz** a morfológiu*

USG, usg neskl. m.

→ ultrazvuk: *Na **USG** zatiaľ nebolo vidieť plod, iba gestacný vak, ktorého veľkosť podľa lekára zodpovedá danému týždňu tehotenstva.*

UTZ, utz neskl. m.

→ ultrazvuk: *HCG kleslo a **utz** nič neukázal*

UZV, uzv neskl. m.

→ ultrazvuk: *ak pôjde hodnoty hore, bude nutné **UZV** potvrdiť graviditu*

vagina -ny ž.

ženský pohlavný orgán: *Prispôsobuje sa **vagina** veľkosti hlavičky počas pôrodu?*

vaginálne prísl.

do vagíny, cez vagínu: *ono je aj podstatne, či merias v ustach alebo **vaginálne** a tiež, či rano v rovnaku dobu*

vaginálny pôrod -neho -du m. pôrod dieťaťa cez pôrodné cesty: *ja mám tri sekcie, ale **vaginálny pôrod** by som teda neriskovala*

voda -dy ž.

→ plodová voda: *Potom mi pustili **vodu** a kontrakcie sa rozbehli a o pár hodín som rodila.*

vyčistiť dok.

urobiť kyretáž: *Ono fakt závisí od toho, ako dobre ta **vycistia** a či tam cosi zostalo.*

vyvolávačka -ky ž.

1. injekcia na vyvolanie menštruácie: *Pichol vám doky **vyvolavacku** keď si nebol istý či ste tehu???*

2. injekcia na vyvolanie pôrodu: ***Vyvolávačku** som dostala o 9.00hod a o 11.00hod prišli prvé kontrakcie.*

zamiesť dok.

sploďiť dieťa, mať nechránený pohlavný styk za účelom splodenia dieťaťa: *Ale my naopak sme museli **zamiesť** neskôr ako som si myslela, že je ovu, keď to teraz ešte nebolo vidno na sono.*

zamlknutý potrat -tého -tu m.

spontánny potrat, ktorý sa neprejavuje krvácaním ani bolesťami podbruška; missed abort/abortion: *Bohužiaľ nase státie netrvalo dlho, v 8 tt. som mala **zamlknutý potrat** a pred 2 týždňami som bola na kyretáži.*

žlté teliesko -tého -ka s.

dočasná žľaza s vnútorným vylučovaním, ktorá v prípade oplodnenia asi šesť mesiacov vylučuje hormón progesterón, keď k oplodneniu nedôjde, zaniká po niekoľkých dňoch: *Mala by som byť v 6tt, ultrazvukom nebolo vidieť **zlte teliesko**.*

5 Záver

Na základe analýzy lexém z komunikačného registra tehotných žien na internetovom fóre možno konštatovať, že lexika tohto KR je špecifická tak, ako je špecifická aj komunikačná situácia, ktorá používanie týchto lexém determinuje.

Lexiku KRT ovplyvňujú najmä dve okolnosti:

1. Téma. Diskusie sa týkajú tehotenstva, pôrodu a všetkého, čo s tým súvisí. Komunikantky – ženy tu kladú otázky alebo ponúkajú spolukomunikantkám vlastné skúsenosti a rady. Vždy ide o komunikáciu založenú na dôvere (v zmysle „prežívame to isté“, „sme na jednej lodi“), preto sa často komunikuje aj o tabuizovaných, intímnych alebo príliš osobných témach. Z tohto hľadiska je pochopiteľné, že sa lexika KRT vyznačuje pomerne veľkou mierou expresivity a emocionálnosti. Na druhej strane, témy tehotenstva a pôrodu si často vyžadujú používanie odborných termínov z oblasti gynekológie, pôrodníctva aj všeobecnej medicíny, ktoré sú nocionálne. Lexika KRT sa teda vyznačuje symbiózou expresívnych a terminologických lexém, ktorých spoluvýskyt je primeraný aj v rámci jednej vety (napr. *Chcela by som vedieť ako **Apgare skóre** mali vasi **drobci** pri narodení a či aj teraz prináleží týmto hodnotam.*). Pre slovnú zásobu KRT sú rovnako charakteristické terminologické aj expresívne lexémy.

2. Špecifické komunikačné prostredie internetovej diskusie ovplyvňuje aj nomináciu lexikálnych jednotiek: komunikantky sa často snažia rýchlo a čo najekonomickšie zistiť nejakú informáciu, resp. reagovať na otázky iných v písomnej forme komunikácie. Často preto siahajú po ekonomických lexikálnych prostriedkoch, ako sú skratky a univerbáty. Na druhej strane odborné témy vyžadujú aj terminologickú lexiku, pričom viacslovné odborné termíny sú onomaziologicky explicitnejšie ako jednoslovné: prítomnosť viacslovných odborných termínov je preto pre tento KR typická rovnako ako ekonomické výrazy. Lexika KRT je teda práve tak charakteristická tendenciou k presnosti a čo najväčšej onomaziologickej explicitnosti, ako aj tendenciou k ekonomizácii prejavu: v skúmanom KR sa tak v symbióze vyskytujú viacslovné lexémy aj skratky a univerbáty, pričom obe skupiny lexém možno považovať za konštitutívne prvky KRT.

Lexika KRT je v porovnaní s bežnou lexikou špecifická aj vzhľadom na akčný rádius nominačných motivačných typov: zatiaľ čo v bežnej lexike sa na nomináciu najčastejšie využíva slovotvorná motivácia, v lexike KRT prevláda abreviácia a utváranie viacslovných (najmä terminologických) pomenovaní.

Špecifikom lexiky KRT je aj vysoké percento sekundárnych pomenovaní, teda lexém, ktoré nevznikli z potreby pomenovať nové entity, pretože tieto entity už svoje pomenovanie majú. Medzi sekundárne pomenovania radíme skratky (*ms* – menštruácia), expresívne slovotvorne motivované slová (*gyndoš* – gynekológ), univerbáty (*bazálka* – bazálna teplota) a frazémy (*prísť o to/mimi/bábo/babulko/bábätko/dieťa...* – potraťť), pričom tieto sekundárne lexémy tvoria viac ako polovicu (51,9 %) lexém v skúmanom korpuse. Pre lexiku KRT sú teda charakteristické lexémy, ktoré pomenúvajú bežné entity novým spôsobom.

Vzhľadom na charakter komunikačného kanálu je pre lexiku KRT typická aj vysoká miera variantnosti (variantných je až takmer 18 % lexém), ktorá sa neprejavuje len na frazémach (pri ktorých je variantnosť typickým javom), ale aj na ostatných lexémach. Ide najmä o ortografickú variantnosť v zmysle písania malých/veľkých písmen (*ogtt/oGTT/OGTT*), písania slov osobitne/cez spojovník/dovedna (*teho test/teho-test/tehotest*), písanie i/y (*doki/doky*) a rôzneho štádia adaptácie prevzatých lexém, resp. komponentov viacslovných pomenovaní (*tripple test/triple test/tripl test*). Variantnosť sa týka aj (ne)používania flektivizačného formantu (*KP/KP-čko*) a rôznych formantov v geneticky cudzích lexémach, resp. komponentoch viacslovných pomenovaní (*prvotrimestrálny/prvotrimestrový screening/skríning*).

Literatúra:

- DOKULIL, M. (1962): *Tvoření slov v češtině. I. Teorie odvozování slov*. Praha: Nakladatelství ČSAV.
- DOLNÍK, J. (1985): Otázka motivovanosti a systémovosti slova. In: *Jazykovedný časopis*, 36/1, s. 13–22.
- DOLNÍK, J. (1990): *Lexikálna sémantika*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- DOLNÍK, J. (2003): *Lexikológia*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- FUCHS, Ch. (2008): *Internet and Society. Social Theory in the Information Age*. [Cit. 2015-03-02] Dostupné na internete: <<http://fuchs.uti.at/wp-content/uploads/Internet+Society.pdf>>
- FURDÍK, J. (2008): *Teória motivácie v lexikálnej zásobe*. Ed. M. Ološtiak. Košice: Vydavateľstvo LG.
- GAVUROVÁ, M. (2013): *Skratka ako lexéma (Abreviačná motivácia v lexike)*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- GIDDENS, A. (1999): *Sociologie*. Praha: Argo.
- HORECKÝ, J. – BUZÁSSYOVÁ, K. – BOSÁK, J. et al. (1989): *Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny*. Bratislava: Veda.
- HORECKÝ, J. (1956): *Základy slovenskej terminológie*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
- HORECKÝ, J. (1978): *Základy jazykovedy*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
- CHEJNOVÁ, P. (2009): Snažilkovský slang. In: *Jazykovedné aktuality*, 46/3-4, s. 113–118.
- KAČALA, J. – PISÁRČIKOVÁ, M. – POVAŽAJ, M. (red.) (2003): *Krátky slovník slovenského jazyka (KSSJ)*. 4. dopl. a upr. vyd. Bratislava: Veda.
- KUCHAŘ, J. (1963): Základní rysy struktur pojmenování. In: *Slovo a slovesnost*, 24/2, s. 105–114.
- LIŠKOVÁ, M. (2008): Jak si povídají matky v internetové kavárně. In: *Jazykovedné aktuality*, 45/1-2, s. 33–38.
- MASÁR, I. (2000): *Ako pomenúvame v slovenčine*. Bratislava: SJS pri SAV – JÚLEŠ SAV.
- OLOŠTIAK, M. (2008): Motivatólóg Juraj Furdík. In: M. Ološtiak (ed.): *Teória motivácie v lexikálnej zásobe*. Košice: Vydavateľstvo LG, s. 11–23.
- OLOŠTIAK, M. (2011): *Aspekty teórie lexikálnej motivácie*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- OLOŠTIAK, M. (2012): O vzťahu medzi lexikológiou a štylistikou v slovenskej lingvistike. In: J. Kesselová (ed.): *Epištoly o jazyku a jazykovede : zborník štúdií venovaný doc. PhDr. Františkovi Ruščákovi, CSc., pri príležitosti životného jubilea*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove, s. 99–107.
- ONDRUS, P. – HORECKÝ, J. – FURDÍK, J. (1980): *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Lexikológia*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
- ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A. (2011): *Lexikológia slovenčiny. Učebné texty a cvičenia*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- PALKOVÁ, L. – SLANČOVÁ, D. (v tlači): Lexika v očakávaní dieťaťa. In: D. Slančová (ed.): *Desať štúdií o detskej reči*.
- SLANČOVÁ, D. – SLANČOVÁ, T. (2012): Komunikačný register ako alternatíva funkčného štýlu (na pozadí komunikácie v športe). In: *Styl*, 11, s. 177–187.
- SLANČOVÁ, D. (1999): *Reč autority a lásky: reč učiteľky materskej školy orientovaná na dieťa – opis registra*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity.
- ŠKVARENINOVÁ, O. (1996): Špecifiká v reči mužov a žien. In: S. Ondrejovič (ed.). *Sociolingvistika a areálová lingvistika. Sociolinguistica slovacica 2*. Bratislava: Veda, s. 40–44.
- VITOCHOVÁ, K. (2012): Internetový chat – nová komunikácia, nový jazyk? In: *Sme*, 22. 1. 2002. [Cit. 2015-03-02] Dostupné na internete: <<http://tech.sme.sk/c/217888/internetovy-chat-nova-komunikacia-novy-jazyk.html>>
www.modrykonik.sk/forum
- ZAJACOVÁ, S. (2013): Kolokvializmy vo výučbe slovenčiny ako cudzieho jazyka. In: J. Pekarovičová – Z. Hargašová (eds.): *Slovenčina vo svete – súčasný stav a perspektívy*. Bratislava: Univerzita Komenského, s. 48–55.

Summary

Lexicon of pregnant women's communication register

Horizontal level of register motivation as one of extralinguistic motivation types (Ološtiak, 2011) constitutes an open set of communicational registers (Slančová, 1999) according to domain of use, that can be described from phonological, morphological, lexical, syntactic and pragmatic points of view. Vocabulary of pregnant women's communication register is perceived as a set of lexical means used by pregnant women and mothers, which discuss the themes about pregnancy, childbirth and (expected) child on the internet forum. Author of this article offers short description of lexicon of this communication register: characteristic of paradigmatic relations among those expressions and their analysis according to manner of nomination and different extralinguistic motivation types. The focus of this text is on lexicographically processed part of lexicon with illustrations from investigated forum. Analysed register shows more contrary features: it is simultaneously based on terminological and expressive expressions, on economic expressions (as abbreviations and univerbates) and multi-word onomasiological explicit expressions as well.

Táto štúdia bola vytvorená realizáciou projektov VEGA 01/0433/16 Slovtvorná a morfológická štruktúra slovenského slova a APVV-0342-11 Slovník viacslavných pomenovaní (lexikografický, lexikologický a komparatívny výskum).